

WŁADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

N. Pan, przychylając się do prośby Leopolda Krattera, Kommissarza Cerkiewnego Lwowskiego i ze względu na zalety godnych przyniotów w ciągu kilkoletniej służby okazanych, raczył mianować go bezpłatnym Sekretarzem Gubernialnym przy Rządzie Galicyjskim.

— Z Węgier. —

Jego Cesarzowicowska Mość, Arcy-Xiążę Pałatyn Węgierski, przybył w d. 24. Marca z Wiednia do Budy z dostojną Swoią Małżonką i Swoiemi Dziećmi.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Wybor P. Adams na Prezydenta Zjednoczonych Stanów potwierdził się. Zaszedł on w d. 9. Lutego w Wasyngtonie w Izbie Reprezentantów; z pomiędzy 24 Stanów zaraz przy pierwszym głosowaniu oświadczyło się za nim 13, za Jenerałem Jacksonem 7, a za P. Crawfordem 4.

Hiszpania.

Gazeta Madrycka z d. 10. Lutego zawiera następujący Okólnik (*Epistola encyclica*), który Papież Leo XII. wydał pod d. 24. Września r. z. do wszystkich Arcybiskupów i Biskupów Ameryki Hiszpańskiej*):

*) W Ameryce Hiszpańskiej z wyspami, jest ośm Arcybiskupstw i trzydzieści i trzy Biskupstw: 1) Arcybiskupstwo Meksyku; pod nim są Biskupi: z Puebla, de los Angeles, Mechoacan, Quaxaca, Guadaluara, Yucatan, Durango, Nowego Leonu i Sonory; 2) Arcybiskupstwo Guatimali; pod nim Biskupi: z Comayagua, Nicaragua i Chiapy; 3) Arcybiskupstwo Limy; pod nim Biskupi: z Arequipa, Truxillo, Quito, Cuzco, Guamanga, Panamy, Santiago, Conception (w Chili), Cuenca, Maynas; 4) Arcybiskupstwo Charcas; pod nim Biskupi: z Nuestra Senora de la Paz, Tucumany, Santa Cruz dela Sierra, Paraguay, Buenos Ayres i Salty; 5) Arcybiskupstwo Santa Fe; pod nim Biskupi: z Papeyan, Kartageny, Santa Marta i Antioquia; 6) Arcybiskupstwo Karakasu; pod nim Biskupi: z Merydy, de Maracaibo i Guayanny; 7) Arcybiskupstwo

Do Naszych przewielebnych Braci, Arcybiskupów i Biskupów Ameryki:

»Leo XII., Papież. Przewielebni Bracia! Pozdrowienie i apostołskie błogosławieństwo. Chociaż przekonani, że Okólnik**), który przy wyniesieniu Nas na Stolicę Ś. Piotra do wszystkich Biskupów świata Katolickiego wydaliśmy, już rąk waszych doszedł, iednak tak jest wielka miłość, którą ku wam i waszym trzodom pałamy, iż, abyśmy wam dali dowody Naszego ku wam pełnego miłości sposobu myślenia, postanowiliśmy napisać do was list osobny. W istocie z największą i niewypowiedzianą boleścią, pochodzącą z oycowskiej ku wam przychylności otrzymaliśmy najsłutniejsze wiadomości o tym opłakania godnym stanie, w którym znajduje się tak Państwo, iak Kościół owych krajów, gdzie nieprzyjacielowi udało się rozsiać nasienie buntu; wiadomo Nam także dobrze, iakie wyplwają szkody dla Religii, gdy spokojność ludów sposobem nieszczyśliwym jest naruszona. — Ztąd nie możemy tylko nągłębszy czuć smutek, widząc, iak bezkarnie rozwiołość i zuchwałość źle myślących popetnia złe, lub uważając, iak się rozszerza i powiększa zaraza szkodliwych książek i pism, w których obiedwie Władze, Kościoła i Państwa, poniżone, wysniane, i nienawisici i wzgardzie wystawiane bywają; lub nakoniec, gdy z ciemny przepaści, podobnie niszczący szarańczy, towarzystwa owe wydobywają się, co tworzą się w ciemnościach nocnych, a o których, bez wstrętu, twierdzimy z Świętym Papieżem Leonem, iż w nich, iak w nieczystym dole, wszystko się skupia, co niegdys bezbożnego i bluźnierczego utrzymywano o sektażach kacerskich.«

»I ta widoczna, w istocie bardzo smutna prawda, udowodniona i potwierdzona doświadcz-

Santo Domingo; pod nim Biskup z Puerto Rico; 8) Arcybiskupstwo Ruby (w Santiago de Kuba); pod nim Biskup z Hawanny. — Dla osad Hiszpańskich w Azji jest Biskupstwo Manilskie (na wyspach Filipińskich), z Szufraganem Biskupem Nowcy Segowii, Nowego Caeresu i Cebu.

**) *Sanctissimi Domini nostri Domini Leonis divina providentia Papae XII. Epistola encyclica ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos. Romae die 30. Maji 1824.*

niem ówch nieszczęść, któreśmy już w upłynionej epoce obalenia i zamieszania optakiwali, stała się dla Nas teraz źródłem dotkliwego frasunku, gdy rozważemy niezmiernie złe, które owę winnicę Pańskiej podobnym nieładem zagraża.»

»Ten frasunek, Przewielebni Bracia, powódzie Nami, otworzyć wam Nasze serce, albowiem nie wątpimy, iż wy na widok grożącego niebezpieczeństwa, na które powierzone wam trzody są wystawione; równą z Nami troskliwością będziecie ożywieni.«

»Powołani na urząd pasterzy przez Pana, który przyszedł, przynieść światu pokój, którego jest początkiem i końcem, nie zapomnicie, iż pierwszą waszą powinnością jest, starać się o to, aby nienaruszenie się utrzymywała Religia, której stan kwitnący, jak wiadomo, zawisł koniecznie od spokojności Ojczyzny; a ponieważ równie jest pewna, że właśnie Religia jest najsilniejszym węzłem, który tak tych, co rozkazują, jak tych, co słuchają łączy ku dopełnieniu ich rozmaitych obowiązków, utrzymując obudwóch w granicach zamierzonych ich zakresowi działalności, zatem węzeł ten musi być mocniej ściśniony, gdy widzimy, jak przy wzburzeniu namiętności, niezgody i zamieszania publicznego porządku, powstaje brat przeciwko bratu i dóm na dóm wali się.«

»Straszny widok tak bolesnego rozdwojenia zniewala Nas, Przewielebni Bracia, pobudzić waszą wierność tym napomnieniem, w zaufaniu, iż za pomocą Pana, nie staniecie się niepożytecznymi dla powolnych, a przykrymi dla gorliwych, lecz raczej wszystkich zachęcać będziecie do troskliwej staranności i przez to wespriecie wypełnienie życzeń Naszych.«

»Boże zachowaj, Najukochańsi Synowie, Boże zachowaj, ałyscie, gdy Pan biczem gniewu swojego karze grzechy świata, nie mieli wznieść głosu swojego przed wiernymi, waszemu staraniu powierzonymi, że głos pociechy i zbawienia brzmi tylko w mieszkaniach sprawiedliwych; iż tylko wtedy używać mogą spokojności dobrego bytu, i pełności pokóju, gdy chodzą ścieszkami przykazań tego Pana; który daie zgodę między Monarchami i utwierdza Panujących na Tronie; że starodawna i święta Religia ma te przymioty tylko, gdy nie jest naruszona, a żadnym sposobem nie może być utrzymaną czystą i nieuszczerploną, gdy Państwo stronnictwami wewnątrz podzielone, podług wyrazu naszego Pana Jezusa Chrystusa, jest spustoszone; i że się nakoniec zupełnie sprawdzi, iż wymalaczy nowości będą przymuszeni, nznac kiedyś prawdę i przeciwko swęj woli z Prorokiem Jeremiaszem zawołać: »Czekaliśmy na pokój, i tu nie było nic dobrego; na czas, abyśmy byli zbawieni, a oto, nadszedł strach; spo-

dziewaliśmy się czasu ocalenia, a oto, nadszedł niepokój.«

»Pochlebiamy sobie iednak z pewnością, że tak ważna okoliczność, przez wasz wpływ, za pomocą Nieba, skończy się prędko i szczęśliwie, iak się spodziewamy, gdy зайmiecie się, wystawieniem trzodzie waszëj wzniosłych i znakomitych przymiotów, właściwych Naszemu Wielce ukochanemu Synowi, Ferdynandowi, Katolickiemu Królowi Hiszpanii, który nad blask swojej wielkości przekłada blask Religii i szczęście swoich poddanych; i gdy z należytą gorliwością przy wiedzicie wszystkim pamięci godne i trudne do osiągnięcia zasługi Hiszpanów Europejskich, które ich niewzruszoną wierność z poświęceniem swych spraw i swęgo życia, na usługi i obronę Religii i prawęj Władzy, oznaczyły.«

»Szczególna Miłość, Przewielebni Bracia, ku wam i waszym trzodom, która Nami powódzie, przesłać wam ten list, tём bardziëj z tego powodu przeżmnie nas drżeniem, im więcej was mamy za uciśnionych, przy niezmiernem oddaleniu, rozdziałających was od waszego powszechnego Ojca. Jednakowoż jest waszym obowiązkiem, iaki wam urząd wasz pasterski nakazuje, dać pomoc i wsparcie zasmuconym; zdiąć z grzbietu wszystkich uciśnionych ciężkie iarżmo przeciwności, co ich tłoczy, i którego same wyobrażenie tzy wyciska; nakoniec błagać najmocniëj Pana w pokorze i szczeremi modłami, iak czynić powinni, którzy swych bliżnich i swoją jocytejną istotnie kochają, aby rozkazać raczył, by burzliwe wiatry niezgody ustały, a nadszedł pokój i spokojność — cel naszych życzeń.«

»Istotnie po waszëj wierności, waszëj miłości, waszëj pobożności i waszëm męstwem spodziewamy się tak wysokiego wyobrażenia, i sądziemy, że cnoty te w takim posiadacie stopniu, iż przekonani iesteśmy, że wszystkie wpród wymienione obowiązki, któreśmy wam przypomineli, tak wypełnicie, aby Kościół w owych krajach za waszëm staraniem otrzymał pokój i świetnie być postawiony, i byście na ścieszce boiażni Bożëj, wzmoieni pocieszeniem Ducha Świętego, postępowali.«

»W tём zaufaniu, które Nam, Stolicy Świętëj i całemu Kościołowi Katolickiemu ku wielkëj służy pociesz, a którą Nam wasze cnoty podają, prosimy Nieba, Przewielebni Bracia, aby na was i na waszą trzodę, którą pasiecie, wsparcie i pomoc, o które Go prosimy, zlać raczył, udzielając także wszystkim z największą przychylnością apostołskiego błogostawieństwa.«

»Dań w Rzymie w pałacu Watykańskim; z przycisnieniem pierścienia rybackiego w d. 24.

Września roku 1824, w pierwszym roku Naszego Papiestwa.α

(L.S.) »Józef, Kardynał Albani.«

Wielka Brytania i Irlandya.

Na posiedzeniu Izby Niższej z d. 15. Marca wniesiony bil względem wybudowania przyrzecza nad Tamizą, i takowy przyjęto 85 głosami przeciwko 45.

Na posiedzeniu Izby Wyższej z d. 15. Marca Xiążę Gloucester i Biskup Peterboroughski podali próby przeciwko Katolikóm.

Gazety Dublińskie zawierają list, pisany przez P. O'Connala do Prezydenta Związku Katolickiego w Irlandyi, obeymujący widoki, które się otwierają dla sprawy Katolików. W tymże liście donosi Prezydentowi: »1) Że bil do zniesienia Związku odczytany właśnie po raz trzeci, dopiero za kilka dni otrzyma sankcją królewską, i podług tego dopiero w 10 dni może być obowiązującym, tak, że do tego czasu spodziewa się powrócić do Irlandyi, i takie przedsięwzięć środki, iakich wymaga godność Katolików i postuszeństwo należne Rządowi. 2) Że sprawa swobody religijnyej Katolików codziennie więcéj stronników w Anglii zyskuje, i że w tój mierze przez obiedwie Izby ustanowione śledcze Komitety dobry sprawiły skutek. 3) Że przekonany iest, iż emancypacyja Katolików przejdzie na tём posiedzeniu. 4) Iż mu przyrzeczono dać odpis projektu ściągającego się do bilu w tój mierze. 5) Że ten bil, który, iak się spodziewa przejdzie, porówna Katolików względnie praw cywilnych z Protestantami, wyiąwszy następstwo Tronu, którego i tak nikt sobie nie życzy odmienić, i posadę Lorda Kanclerza Anglii i Irlandyi. 6) Że po Katolikach nie będzie wymagano rękomyi niezgadających się z ich nauką lub karnością kościelną, lecz udzielona im będzie bezwarunkowa emancypacyja. 7) Że w bilu umieszczony będzie warunek, dotyczący się utrzymania Duchowieństwa Katolickiego, przez co, będzie ono w stanie, rozdać dobrodziejstwa, miasto takowych żebrania u innych. 8) Że czynsz obieralności tak powinien być rozłożony, iżby wpływ wielkich właścicieli gruntowych osłabiony, a klasy średniéj został powiększony. 9) Że, z hilem, iak tylko po pierwszym odczytaniu będzie drukowany, chce do Irlandyi powrócić. P. O'Connel kończy oświadczeniem, iż pewny iest emancypacyi.

Gazeta Kalkucka w Indyach wschodnich donosi z d. 4. Listopada r. z.

Ponieważ w publiczności wielka panuje obawa z przypadku zaszłego w Barrakpore (miasto 14 mil odległe od Kalkuty, gdzie Jenerał Gubernator Indyy wschodnich ma dóm wiejski, i gdzie

zawsze dużo woyska stoi) zatém upoważnieni iesteśmy dać w tój mierze następujące objaśnienie:

Już od dni kilku uważano ślady ducha niepostuszeństwa w 47 pułku piechoty Seapoysów (tak się zowie w Indyach wschodnich woysko z kraowców złożone) który miał wyruszyć do Chittagong przeciwko Birmanom. Ostatniego Ponedziałku, prawie wszyscy żołnierze odmówili postuszeństwa Oficerom tego pułku i w sposobie nazychwalszym postępowali. Wszystkie starania, nawrócić ich do powinności i pomimo czasu danego im do namysłu były próżne, ieszcze na drugi dzień trwali w swym uporze, iż trzeba było użyć przemocy. Z tąd rano postawiono batalion pułku Króla wraz z kilką działami w tyle buntowników, podczas gdy pułk 47 i 62 i gwardya (zapewne woyska europejskie) stanęły po lewéj stronie. Poczém buntownicy ieszcze raz wezwani zostali do złożenia broni, czego iednak nie chcieli uczynić. Wtedy dano dwa wystrzały z dział, na znak do uderzenia na nich, poczm z wszystkich dział zaczęto strzelać. Buntownicy zaczęli uciekać, gonieni przez obadwa pułki i gwardyją. Wielu z tych buntowników zabito i schwymano; ostatni sądzeni będą przez komisyją woyskową. Woysko przeciwko nim użyte, utraciło dwoch ludzi. Półki piesze 26 i 62 Seapoysów, które podobnie otrzymały rozkaz wyiść do Chittagong, przez cały czas spokojnie się zachowywały. Podług wiadomości wczoraj nadeszłej, spokójność zupełnie przywrócona, i surowy przykład osiągnął zamierzony skutek.

Późniejsze doniesienia z Kalkuty przyniosły pomyslniejsze wiadomości o stanie woysk angielskich w Indyach Wschodnich.

Francyja.

Krol dawał w d. 18. prywatne posłuchanie, poczm pracował z P. Villelem. Delfin o godzinie 1széj udał się na pole marsowe, aby odprawił z wszystkiem woyskiem będącem w Paryżu obroty woienne z ogniem.

Minister Skarbu złożył w Izbie Parów w d. 16. Marca, dniem w przódy przez Izbę Deputowanych przyjęty projekt do Wynagrodzenia, iako też projekt również przez tę samą Izbę przyjęty, a dotyczący się zamiany między miastem Loudun i dobrami narodowemi. Pierwszy projekt wspierany przez P. Vaublanc i P. Martignac miał być w d. 19. w biórach wzięty pod rozagę. Poczém Izba przyjęła projekt względem obwodów wyborczych w Wogenskiem 117 głosami przeciwko 28, a względem cła żeglugi iednomyslnie. Według uchwały królewskiej, przystąpić mają do wypłaty cząstkowéj 50 procentowéj, iuz likwidowanych wynagrodzeń, i owych,

które w skutek rozporządzenia z d. 25. Stycznia 1824 następnie będą likwidowane, za straty, które handel Francuski przez zdobycze korsarzów hiszpańskich ucierpiał w ostatniej wojnie. Wypłaty nastąpią w Paryżu w kasie depozytowej i konsygnacyjnej, gdzie ustanowiona jest przyjęta wartość wynagrodzenia.

Izba Deputowanych na posiedzeniu z d. 17. Marca przyjęła (po wystąpieniu doradczego zdania sprawy nad centralnym zarządem żupanami przez Izbę Parów uchwalonego) z rąk Ministra sprawiedliwości przeszła w Izbie Parów projekta, do ustawy względem cła żeglugi, rozboju morskigo i oszukaństwa przeciwko zabezpieczycielom (*baratterie*) i świętokradztwa. Względnie ostatniego projektu rzekł Minister między innymi: »Ganiono surowość kar na świętokradztwo ustanowionych. Wyznaniemy nie bez ubolewania, iż byśmy woleli raczej milczenie ustaw, iak to czyniły ustawy u innych ludów i w innych czasach na oycobóstwo; w tém milczeniu uważanoby dowód głębokiego uszanowania ku Religii. Atoli skoro ustawa przewidnie wypadki świętokradztwa i oycobóstwa, zatem niechcąc być niemoralną i niereligijną, musi na takowe naywiększe naznaczyć kary. Mowa niewinnego, który świętokradztwo nie uważa za zbrodnię, jest łatwiejszą do pojęcia, iak mowa człowieka religijnego, który miał takowe za zbrodnię a przecież niechciał dozwoić, aby naywiększe kary na nię były nałożone.« — Minister spraw Duchownych, Biskup Hermopolitański, przełożył potem równie przez Izbę Parów przyjęty projekt do ustawy względem zgromadzeń zakonnych, a Minister spraw Wewnętrznych dwa nowe projekta do ustaw, dotyczące się ulepszenia żeglugi na Dardognie, iakoteż kopania kanału ubocznego Correzy, i upoważnienia Departamentów Sekwany i Oizy, aby dla naprawy, dróg same na siebie mogły podatek nałożyć. Wszystkie projekta miały być drukowane, rozdane, i do biór dla rozbioru odesłane, poczem rozpoznawała Izba projekt do ustawy względem przeobrażenia dochodów wieczystych. Deputowany Bucher mówił nappierwéy przeciwko redukcji. »Zniżyć stopę dochodów wieczystych, rzekł ón, znaczy odbierać kapitały papierom publicznym; tam nemieszczamy swoje pieniądze gdzie naywięcéy przynoszą zysku. Mowca powstaie przeciwko temu, co zowią minią pożyczki. Bankierowie, mający monopolium pożyczki, używają wszelkich środków, aby efekta różnych Państw podnieść do góry; atoli ten sztuczny wysoki stan ich wartości

nie dowodzi nic na korzyść publicznego kredytu, lecz tylko nadzwyczajne okazie korzyści, iakie pożyczający bankierowie ciągną ze swoich działań. Zaś iakiekolwiek mogłyby być użyte środki, aby cenę dochodów wieczystych podnieść do góry, tedy takowa nie utrzyma się na iey terażniejszym punkcie, iestli; Francya zamuszona nowe pożyczki zaciągać. Potrzeba zrzec się przełożonego srodka, inaczéy katastrofa zagraża publicznemu kredytowi.

Deputowany Rouger głosował za projektem. Dowod, rzekł ón, że pieniądz nie wart 5 procentów, iest, iż dochód wieczysty od roku stoi nad *pari*; kraj zatem musi go wypłcić, ponieważ może mieć pieniądze za tańszy procent. Chciałżeby inaczéy postępować, miałżeby ón na dochody wieczyste powoli wszystkie kapitały poświęcone rolnictwu i przemysłowi obrócić i płacących podatki nie potrzebuie większemi czynszami dla dla długu Stanu obciążyć, podczas gdy podług projektu korzyść z działania powinna być użytą na ulgę podatków gruntowych.

P. Bourdeau mówił, iż środków do zbiiania projektu nie będzie szukał w zagranicznych stosunkach. Ofny słowu Króla, przewidnie długó pokóy, lecz rozbiera istotne skutki przełożonego srodka. Każdy zechce wziąć 3 procentu, a wielkie wstrząszenie będzie tego niezbędnym skutkiem. Mowca zakończył uwagami nad moralnym wpływem; iaki ustawy muszą mieć na obyczaje narodu względnie tak bardzo wspieranego wexlarstwa.

Niemcy.

W d. 16. Marca przybył Xiąże Fryderyk Saski do Monachium pod imieniem Hrabiego Hohenstein. Słychać, że Xiąże ten pojedzie ztąd do Francji i w Paryżu oczekiwać będzie powrotu z Hiszpanii swojego dostojnego Oycy Xięcia Maxymiliana.

Zaślubienie Xiężniczki Maryi Heskiej, z Xięciem Sasko Meiningskim, odprawio się w d. 17. Marca w Kassel w pałacu Xięcia udzielnego.

Rossyja.

Cesarz Jegomość potwierdził zamiar Komisyi szkół duchownych, aby ze swoich kapitałów obrócić mogła 300,000 rubli na rzecz budowli kościołów i mieszkańców Petersburga i iego okolic, którzy przez powódź w Listopadzie r. z. ucierpieli.

Do tego Numeru Gazety dołączony iest Numer 14. Rozmańtości.